

OKVIRNA OCENA GOSPODARSKIH GIBANJ
OBČINE LJUBLJANA CENTER

Jasno začrtane smernice

Kljub temu da je gospodarstvo v naši občini tesno povezano z območjem mesta Ljubljane, dajejo nekatere značilnosti posebno sliko gospodarskemu razvoju občine Center.

Delavci, ki združujejo svoje delo in sredstva v temeljnih organizacijah združenega dela na območju naše občine, realizirajo okrog 63 odstotkov celotnega dohodka in približno polovico dohodka v Ljubljani.

Glavna posebnost gospodarske strukture je, da 84 odstotkov celotnega dohodka odpade na trgovino, gostinstvo in turizem. Tega ne smemo pozabiti, ko analiziramo in ocenjujemo gospodarska gibanja v letu 1974.

Ko iščemo slabosti in ocenjujemo uspehe v preteklem letu na področju gospodarstva, je vsekakor treba upoštevati procese, ki so vplivali na gospodarstvo pri nas in mu dali še posebno obeležje.

— ustavne spremembe, ki so še bolj utrdile in postale dejanska osnova uveljavljanju samoupravljanja v TOZD in OZD;

— samoupravno sporazumevanje med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnimi ljudmi z ostalih področij.

— integracijski procesi, ki so doživeli vsestransko podporo družbenopolitičnih organizacij in skupnosti; tako da so vidni že nekateri uspehi na področju združevanja.

Lansko leto izkazuje gospodarstvo naše občine visoko rast, in sicer v razmerah, na katere je vplivala visoka stopnja inflacije. Če primerjamo gospodarske dosežke, vidimo, da je stopnja gospodarske rasti povezana s povečanjem zaposlenosti.

Drugi kazalci nam kažejo, da so sredstva za osebne dohodeke naraščala počasneje od dohodka in vzporedno z nominalno rastjo produktivnosti.

Kljub nekaterim prizadevanjem v preteklem letu, pa še vedno nizka reprodukcijska sposobnost gospodarstva ne omogoča bistvenih povečanj vlaganja v obnovno osnovnih in obratnih sredstev.

Težave, ki nastajajo zaradi povečanja cen surovin in re-

produkcijskega materiala, gospodarske organizacije ne bodo mogle večno reševati z nenehnim dvigovanjem cen svojim proizvodom. Vsekakor se bo potrebno bolj kot doslej opreti na lastne vire.

Da bi bolj plastično prikazali lani dosežene rezultate v gospodarstvu v primerjavi z letom 1973, navajamo še nekaj kazalcev

— indeks družbenega proizvoda je v primerjavi z letom 1973 znašal 137;

— dohodek gospodarskih organizacij: indeks 135;

— zaposlenost se je povečala: indeks 105;

— osebni dohodki: indeks 128;

— pogodbene obveznosti: indeks 128;

— prispevki, davki in druge dajatve: indeks 318.

V posebni izdaji Dogovorov je izšel osnutek smernic družbenoekonomskega razvoja občine Ljubljana Center za leto 1975. V delegatskih razpravah so se oblikovale nekatere pripombe. Ena takih bistvenih in napogostejših pripomb je, da so smernice presplošne oziroma premalo konkretne na posamičnih področjih.

Na gospodarske smernice je potrebno gledati kot na smernice, ki se konkretizirajo v gospodarskem planu. Pri usmeritvi gospodarskega razvoja naše občine je potrebno upoštevati stalen vpliv gospodarskih gibanj, pri čemer pa moramo vseskozi misliti na vlogo in povezanost celotnega jugoslovanskega gospodarskega prostora. Jasno se je treba zavdati, da se tudi mi ne bomo

mogli ogniti negativnim gospodarskim težnjam v svetu, ki se bodo tudi pri nas odrazile v družbenem in ekonomskem razvoju. Pereč problem je tudi to, da energetika in infrastruktura pri nas še vedno močno zaostajata za potrebami. Več bo potrebno narediti tudi na področju družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja za usklajeno gibanje tržišča in cen. To so vse faktorji, ki bodo še kako vplivali na naše letošnje gospodarstvo. Prizadevati si bomo morali na treh področjih; uveljavljanju in razvijanju samoupravnih odnosov na vseh področjih, povečati dinamično gospodarsko aktivnost, ki mora temeljiti na bolj ekonomičnem poslovanju in potrebno bo napeti vse sile za povečanje reprodukcijske sposobnosti gospodarstva.

V naši občini se največji dohodek ustvarja v trgovinskih, gostinskih in turističnih dejavnostih, saj na ta del odpade kar 84 odstotka celotnega dohodka.

Glede na to gospodarsko posebnost naše občine bo v tem in naslednjem letu potrebno posvetiti vso pozornost pove-

zovanju proizvodnje s trgovino. Na podlagi sporazumevanja in dogovarjanja bo potrebno združevati delo in sredstva. Poiskati je treba tudi skupne družbene interese v vključevanju v mednarodno delitev dela z osnovno nalogo — povečati izvoz in postopno zmanjševati uvoz tistih surovin in reprodukcijskega materiala, ki jih bomo lahko nadomestili z domačimi viri.

Organizacije združenega dela s področja gostinstva in turizma, ki dajejo še posebno obeležje gospodarski strukturi naše občine, bodo morale skrbeti za realizacijo večjega neblagovnega deviznega priliva, kar bo mogoče doseči le s tesnejšim povezovanjem in boljšim izkoriščanjem obstoječih zmogljivosti in z enotnejšo gostinstvo-turistično ponudbo v tujini. Reprodukcijska sposobnost v obrtnih dejavnostih še vedno močno zaostaja za razvojem ostalih gospodarskih panog. Na področju zaposlovanja je potrebno preiti od ekstenzivnega k intenzivnemu zaposlovanju delavcev in jih ustrezno izobraziti, ker le tako lahko izboljšamo kadrovske strukture v skladu s sprejetim dogovorom o kadrovske politiki v Ljubljani.

Letošnje leto bo pomenilo leto bistvenih premikov na področjih družbenih dejavnosti. Delavci v organizacijah združenega dela bodo prvič neposredno razpravljali o srednjeročnih programih samoupravnih interesnih skupnosti ter tako neposredno odločali o programirani porabi sredstev, ki jih ustvarjajo.

Konec lanskega in prve mesece letošnjega leta so bile v občini Center ustanovljene samoupravne interesne skupnosti za vzgojo in izobraževanje, ot-

roško varstvo, raziskovanje, kulturo, telesno kulturo, zdravstveno in socialno skrbstvo.

Na področju vzgoje in izobraževanja bo potrebno veliko narediti. Postaviti bo potrebno temelje za uspešen prehod na celodnevno šolo. Zato bodo začeli graditi prizidke na dveh osnovnih šolah v naši občini. Letos pa bodo pričeli graditi nov vzgojno-varstveni zavod v KS Stara Ljubljana za 150 otrok.

Kultura in telesna kultura sta pomembna dejavnika, kjer bo treba poskrbeti za večjo množičnost, saj je bila do sedaj zlasti kultura v vsebinskem pogledu dostopna le delu ljudi. Tudi na teh dveh področjih bo potrebno vlagati nove investicije v gradnjo kulturnih objektov ter športnorekreacijskih centrov (KS Poljane in Tivoli).

Februarja letos se je konstituirala v naši občini raziskovalna skupnost, katere samoupravni sporazum je podpisalo že več kot 35.000 delovnih ljudi, ki združujejo svoje delo v delovnih organizacijah občine Center. To vsekakor kaže na veliko zanimanje porabnikov za razvoj te čedalje bolj pomembne družbene dejavnosti pri nas. Upajmo, da bo program in njegovo dosledno izvajanje upravičil pričakovanja delovnih ljudi.

Nekatere naloge na področju zdravstvenega varstva in socialnega skrbstva smo že začeli uresničevati (flouorografska akcija, socialna služba).

Nalog v letošnjem letu je torej veliko na področju gospodarskih in družbenih dejavnosti. Metode in rešitve za izvedbo bo potrebno akcijsko opredeliti ni se resno lotiti nalog, ki smo si jih sami zadali in jih zavestno sprejeli.

Združitev je nujna

Integracijski procesi v gospodarstvu posebnega družbenega pomena, kamor sodi tudi komunalna, so dalj časa zaostajali za dogajanjem v ostalem ljubljanskem gospodarstvu. Za to je bilo več razlogov, od zaprtosti in marsikje še močno zakoreninjene lastniške miselnosti do nazadovanja v kvaliteti poslovanja, posredovanja proizvodov in storitev ter premajhne specializacije. Potrebno po združevanju v komunalnem gospodarstvu Ljubljane so razen tega narekovali še drugi razlogi, med njimi najbolj večanje komunalnih omrežij in naraščanje števila potrošnikov. Zda, ko so se v Centru združila podjetja individualne in kolektivne komunalne porabe, predvsem zato da bi dosegla optimalen razvoj, je ostalo odprto vprašanje združevanja upravljavcev stavbnih zemljišč — Soseske, Standard investa, stanovanjskega podjetja Dom in komunalnega podjetja Vič.

Podobno kot integracijo omejenih dejavnosti narekujejo tudi združitev organizacij združenega dela s področja urejanja in oddajanja stavbnih zem-

ljišč smernice družbenega razvoja Ljubljane, ki posebej poudarjajo družbeni pomen komunalnih dejavnosti v našem glavnem mestu in njihove naloge, da pospešijo že začete procese svojega združevanja in ustanovijo samoupravno komunalno interesno skupnost. Medtem ko so podjetja individualne in kolektivne komunalne porabe v Centru že naredile prvi korak v združevanju, se upravljavci stavbnih zemljišč sedaj komaj »podajajo na pot« integracije, čeprav se že dalj časa zavedajo, da bodo morali uskladiti svoje razvojne načrte in začeti racionalneje izkoriščati razpoložljive kadre. Njihova integracija bo morala predvsem prispevati k zagotavljanju količinsko večjih in kakovostnih storitev, boljšemu poslovanju ter k izboljšanju delovnih razmer zaposlenih in k dvigu njihovega osebnega in družbenega standarda. Združeni bodo lahko tudi hitreje razvijali neposredne samoupravne odnose med delavci znotraj delovnih organizacij ter med organizacijami in občani, ki

bodo organizirani v komunalnih in drugih samoupravnih interesnih skupnostih.

»Nekoliko resda zaostajamo za ostalimi komunalnimi podjetji v Centru.« nam je dejal Marko Rainer, direktor stanovanjskega podjetja Dom, »toda upravni odbor sklada za pripravo in urejanje stavbnih zemljišč je že imenoval posebno komisijo za pripravo samoupravnega sporazuma o naši združitvi. Zavedamo se, da je treba integracijske procese pospešiti, saj prihajamo čedalje bolj do spoznanja, da je postalo tudi združevanje upravljavcev stavbnih zemljišč nujnost. Stvari bo treba pač začeti urejati enotno v okviru mesta, tako pač, kot so se za to odločila s svojo združitvijo že druga komunalna podjetja v Centru. Prepričan sem, da bo o naši integraciji razčiščeno marsikaj že do spomladi, najkasneje pa do poletja.«

Po združitvi upravljavcev stavbnih zemljišč, je moč pričakovati, da bo v Ljubljani prišlo tudi do integracije vseh komunalnih dejavnosti, z mestnim potniškim prometom in organizacijo združenega dela Elektro Ljubljana vred v sestavljeno komunalno organizacijo združenega dela.

I. V.

Podpisovanje »cestnega sporazuma«

V občini Center je evidentiranih 293 temeljnih organizacij združenega dela. Ko smo povprašali, kako »napreduje« podpisovanje sporazuma o združevanju sredstev za gradnjo cestnega omrežja v Ljubljani, so nam povedali, da je k omenjenemu sporazumu do konca marca od vseh naštetih pristopilo 188 TOZD. Od tistih, ki tega sporazuma še niso podpisali, torej od 105, jih bo po dosedanjih informativnih pogovorih, večina pod-

pisala kmalu, s preostanimi, približno 30 TOZD, ki imajo do tega sporazuma odklonilno stališče, pa se bodo še posebej pogovarjali predstavniki izvršnega sveta mestne skupščine, da bi dosegli ustrezen sporazum. Med temi, ki v celoti sporazuma še niso podpisale, so banke, zavarovalnice, železniško gospodarstvo, Združeno podjetje Iskra, komunalna in podobne.

B. D.